

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Granskning av individ- och familjeomsorgen

Hultsfreds kommun

Maj 2009

Lena Brönnert

Stefan Wik

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Uppdrag och revisionsfråga.....	3
1.3	Revisionsmetod	4
2	Resultat.....	4
2.1	Verksamhetens organisation och utbud.....	4
2.1.1	Organisation.....	4
2.1.2	Uppsökande arbete och tidiga insatser.....	5
2.1.3	Kvalitetssäkring av de insatser som tillhandahålls	6
2.1.4	Avtal med externa utförare	7
2.2	Verksamhetens mål och uppföljning av dessa.....	7
2.2.1	Mål	7
2.2.2	Budgetprocessen	8
2.3	Rättssäkerhet.....	9
2.3.1	Handläggning och dokumentation.....	9
2.3.2	Verkställighet av fattade beslut.....	10
2.3.3	Uppföljning av insatser till enskilda	11
2.4	Samverkan	11
2.4.1	Rutiner enligt anmälningsplikten.....	12
2.5	Rutiner för intern kontroll	13
2.6	Tillsyn av HVB-hem	14
3	Revisionell bedömning och svar på revisionsfrågorna	14
3.1	Revisionell bedömning.....	14

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt socialtjänstlagen ska kommunens socialtjänst svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomiskt hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det och där inte annan har att sörja för detta stöd. Genom bland annat uppsökande arbete ska förutsättningar för goda levnadsförhållanden som ekonomisk och social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och ett aktivt deltagande i samhällslivet främjas.

När det gäller barn har socialtjänsten att beakta vad hänsyn till barnets bästa kräver. I detta finns ett ansvar för att sörja för att barn och ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd om de behöver.

Socialtjänsten har som uppgift att även jobba uppsökande för att upplysa om verksamheten. Stora delar av individ- och familjeomsorgens verksamhet (IFO:s) är lagbunden. De lagrum som är aktuella för är delar av socialtjänstlagen (SoL), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Verksamheten styrs också, som all annan kommunal verksamhet, av övrig lagstiftning, till exempel kommunallagen.

1.2 Uppdrag och revisionsfråga

Komrev inom Öhrling PricewaterhouseCoopers har av kommunens revisorer fått i uppdrag att granska hur socialnämnden säkerställer att IFO-verksamheten bedrivs ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande.

Områden som kommer att belysas och bedömas är följande:

- Verksamhetens organisation
- Verksamhetens mål och uppföljning av dessa
- Budgetprocessen
- Utbud av och kvalitetssäkring av de insatser som tillhandahålls
- Rättssäkerhet
- Rutiner enligt anmälningsplikten
- Verkställighet av fattade beslut
- Uppföljning av insatser till enskilda
- Uppsökande arbete och tidiga insatser
- Avtal med externa utförare
- Samverkan
- Rutiner för intern kontroll

1.3 Revisionsmetod

Enskilda och gruppvisa intervjuer har genomförts med politiker inom nämnden, förvaltningens ledningspersonal och handläggare.

En aktgranskning av sammanlagt tjugo akter har genomförts.

För uppdraget relevanta dokument har granskats och analyserats.

Denna rapport är i sin faktadel avstämt med chefen för individ- och familjeomsorgen.

2 Resultat

2.1 Verksamhetens organisation och utbud

2.1.1 Organisation

Kommunfullmäktiges reglemente visar att socialnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten samt övriga uppgifter som enligt lag ska fullgöras av kommunen inom socialtjänstens område. Nämndens verksamheter omfattar individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, LSS, omsorgsverksamhet och psykiatriomsorg. En förändring har genomförts inom IFO:s ledningsorganisation och en IFO-chef finns på plats sedan augusti 2008.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) är indelad i tre olika grupper. Ekonomi- och flyktinggruppen samt behandlingsgruppen leds av sektionschef. Utredningsgruppen leds av IFO-chef.

Inom **utredningsgruppen** finns en 1:e socialsekreterare för fördelning och handledning i det dagliga arbetet. Här genomförs utredningar gällande barn, unga och vuxna som själva sökt stöd eller aktualiserats genom en anmälan. Gruppen handlägger även ärenden rörande fastställande av faderskap, vårdnad och umgänge och adoptionsutredningar. Verksamheten har präglats av en mycket stor personalomsättning under 2008. I gruppen finns totalt 8 tjänster varav 1½ tjänster riktas mot vuxenutredningar. I bilaga redovisas utvecklingen av placeringar i kommunen i jämförelse med länet och riket.

Ekonomi- och flyktinggruppen prövar rätten till försörjningsstöd och är ansvarig för mottagning och introduktion av kommunplacerade flyktingar enligt avtal. Gruppen arbetar även med budgetrådgivning. Här finns 6,75 tjänster. Totalt riktas 1,85 tjänst till flyktingmottagningen varav 0,5 är statsbidragsfinansierad. Förutom att utreda och besluta om rätt

till bistånd ansvarar gruppen för att så fort som möjligt hitta annan försörjningsmöjlighet för de sökande. I bilaga redovisas utvecklingen av försörjningsstödet.

Behandlingsgruppen består av 7 tjänster. Gruppen arbetar utifrån uppdrag från utredningsgruppen samt med råd och stöd till allmänheten. Det senare föregås inte av biståndsbeslut och kan ges vid sammanlagt fem träffar. Utöver behandlande och motiverande samtal arbetar gruppen med hemterapeutinsatser, medling, uppsökande och förebyggande insatser och olika program, exempelvis ART¹, TUD² och BIM³. Stöd erbjuds vi umgänge och på uppdrag av tingsrätten eller på frivillig grund erbjuds samarbetssamtal. På uppdrag av utredningsgruppen kan avgränsade utredningsuppdrag utföras. Enheten beskrivs som flexibel och anpassar insatser efter de behov som uppmärksammas.

Kompetenskrav för de olika utredartjänsterna är socionom eller likvärdig utbildning.

Inom IFO finns också ansvar för kommunens familjerådgivning. Den utförs idag externa enligt slutet avtal i Vimmerby. Uppföljning sker i form av statistik.

Vid intervjuerna framkommer att ansvarsgränserna mellan de tre grupperna ibland kan uppfattas som otydliga liksom gränser mot skolans ansvar. Gemensamma IFO-träffar har återupptagits.

2.1.2 Uppsökande arbete och tidiga insatser

Behandlingsverksamheten erbjuder vid sidan av de insatser som ges efter uppdrag, olika typer av stöd och rådgivning. Information om detta ges via nätet men också i kontakter i det uppsökande arbetet. Ibland inbjuds till information i skolan, föreningslivet, kyrkan m.m. Verksamheten har också tagit fram en informationsfolder.

Inom behandlingsgruppen finns två tjänster riktade speciellt mot ungdomar. De arbetar bland annat med kill- och tjejgrupper där innehållet kan var värdegrundfrågor, drogproblematik m.m. Det rena uppsökande arbetet, fältarbetet, har visat sig inte längre ge bästa

¹ Aggression Replacement Treatment, en metod som stöttar den unga att välja andra beslut är de som innebär ilska och aggressioner.

² Trafik utan droger. I samarbete med polisen erbjuds den som åkt fast för rattfylleri kontakt med socialtjänsten så fort som möjligt och professionell hjälp inom 24 timmar.

³ Gruppbehandling för barn i missbrukarmiljöer

resultat varför en omstrukturering görs inom verksamheten. En rad av de aktiviteter som finns inom gruppen bedöms som tidiga insatser.

Samarbetet med skola och fritidsverksamhet sker under temadagar men även vid speciella ”riskhelger” och arrangemang. Kontinuerligt genomförs drogvaneundersökning för att uppmärksamma behov.

Kontinuitet på tjänsterna inom vuxensidan och behandlingsgruppen innebär att det finns en stor kännedom om personer som kan vara i ett utsatt läge. Detta i sig innebär ett förebyggande arbete.

De olika insatser som beviljas efter beslut om bistånd kan i många fall vara insatser som bedöms som tidiga.

2.1.3 Kvalitetssäkring av de insatser som tillhandahålls

Socialstyrelsens föreskriver⁴ att det finns ett ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet inom socialtjänsten i syfte att bland annat få en systematik i arbetet med att säkra och utveckla kvaliteten i verksamheten. För att kontinuerligt och långsiktigt nå detta ska verksamheten säkerställa att kvalitetsarbetet dokumenteras och kontinuerligt följs upp.

Ett viktigt instrument för att kvalitetssäkra de insatser som erbjuds är att välja metoder som i forskning visa sig ge resultat. Det finns en medvetenhet om detta inom framförallt missbruksvården och de nationella riktlinjerna nämns som betydelsefulla vid val av insats. Lika viktigt är att hitta former för att följa upp och utvärdera de egna insatserna. Fält- och behandlingsgruppen eftersträvar att arbeta med metoder som i forskning visar resultat. Verksamheten uppger att brist på kompetens i kognitivt behandlingsarbete innebär att man inte alltid kan erbjuda vad som rekommenderas.

De uppföljningar som görs i individuella ärenden samlas inte systematiskt för att redovisas i en generell uppföljning, vid exempelvis samma typ av insats. Vid intervjuerna uppges att arbetet med att kvalitetssäkra de egna insatserna ännu inte kommit så långt, det finns ingen plan för detta. Det uppges finnas med på agendan och är levande vid diskussioner. En delaktighet finns i SKL:s arbete med frågan. Genom att jämföra kostnader och kvalitet mel-

⁴ SOSFS 2006:11 Ledningssystem för kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS.

lan olika kommuner hoppas man kunna förbättra den egna kvaliteten och lära av andra utifrån ett brukarperspektiv.

En brukarundersökning har genomförts hos IFO:s sektioner i syfte att följa upp och utveckla verksamheten. Den låga svarsfrekvensen (33 %) gör det dock osäkert att dra slutsatser utifrån materialet.

Verksamheten arbetar med klagomålshantering. Sektionscheferna ansvarar för att fånga upp och eventuellt anpassa verksamhet och arbetssätt. Rapporter om det som inkommer redovisas för nämnden.

2.1.4 Avtal med externa utförare

Hultsfreds, Vimmerby och Oskarshamns kommuner har gemensamt upphandlat familjerådgivning av extern utförare.

Genom samverkan i regionförbundets regi har ramavtal tecknats med ett 40-tal olika institutioner.

Tecknas externa avtal utöver detta sker det på individ nivå och rätt att teckna avtal har IFO-chefen.

2.2 Verksamhetens mål och uppföljning av dessa

2.2.1 Mål

Kommunfullmäktige har under 2008 antagit ett övergripande måldokument för socialnämndens olika verksamhetsområden. De angivna målen följs av strategier för att mäta måluppfyllelse och hur uppföljning ska ske. Det övergripande målet är att ”den enskilde bemöts med respekt och personlig integritet”. Detta mäts detta genom brukarundersökningar där *nöjdhet* ska uppgå till ett minsta värde. En handlingsplan finns framtagen för hur, när och vem som ska återföra resultatet till socialnämnden. Vid intervjuer framkommer att verksamhetens mål arbetas fram i en process där både nämnd och förvaltning deltar.

Mål finns framtagna för de olika verksamheterna inom IFO. Insatser inom barn- och ungdomsvården ska i första hand ske i öppenvård för att minimera institutions- och familjehemsplaceringar. Antalet placeringsdygn i familjehem har minskat under 2008, antalet vårddygn inom HVB har varit konstant.

Målet inom arbetet med försörjningsstödet är att personer under 25 år inte ska behöva försörjningsstöd som enda inkomst i mera än tre månader. Målet har ej uppfyllts i tio fall år under 2008.

Inom behandlingsverksamheten uppges att det är svårt att sätta mätbara mål. Verksamheten arbetar inte heller med verksamhetsmål eller nyckeltal.

Inom kommunen finns ett alkohol- och drogpolitiskt program som tagits fram av socialnämnden 2003 i samverkan internt men också i samverkan med externa samverkansparter. Här anges fem gemensamma mål. Programmet innehåller strategier för att nå målen samt vem som är ansvarig.

Inom kommunen finns ett *Barn- och ungdomspolitiskt handlingsprogram*, fastställt år 2002. Den hänvisar till FN:s barnkonvention och beskriver allmänna och särskilda insatser för att nå dess intentioner. Den beskriver aktiviteter, samarbete, information och vid specifika situationer förhållningssätt och lämpligt agerande.

Inom förvaltningen finns som komplement till målen en rad övergripande prioriteringar för verksamhetsåret. Nu gällande prioriteringar pekar på vikten av att arbeta med verksamhetens mål samt att eftersträva en budget i balans.

För att följa verksamhetens utfall beskriv verksamheten även i form av nyckeltal för respektive verksamhet. Dessa är utbetalat försörjningsstöd och flyktingbidrag liksom antalet ärenden i de två verksamheterna, antal placeringsdygn för barn och unga och antalet placeringsdygn pga missbruk.

Vid intervjuerna framkommer att det finns en delaktighet bland tjänstemännen vid uppföljning av målen dock upplevs att uppdragen i form av mål inte beskriver hur målen ska nås.

2.2.2 Budgetprocessen

I kommunen finns ett *Tillväxt- och näringslivsprogram 2005-2010* med en övergripande inriktningsmål följt av angivna operativa mål/åtgärder. Här sätts mål för bland annat nettoresultat, investeringar, nettoamorteringar och den kommunala skattesatsen.

Kommunens kostnader för IFO-verksamhet var 7 mnkr under standardkostnaden år 2007, vilket enligt socialchefen motsvarar 23 %. Verksamheten uppvisade dock ett underskott mot budget om 1,5 mnkr under år 2008. Orsaken är att kostnader för placering inom HVB har ökat kraftigt. Vid analys av orsaken framförs en bristande samverkan med barn- och ungdomspsykiatrien vilket lett till att kommunen övertagit kostnader som istället bör höra hemma där. Även kostnader för försörjningsstöd har ökat med anledning av bland annat att kommunen åren 2006 och 2007 tog emot ett större antal flyktingar. Verksamheten prognostiserar för innevarande år ett underskott över 5 mkr vilket motsvarar ett utfall om 125 %.

Respektive chef lämnar en månatlig prognos till nämnd för att synliggöra eventuella avvikelser på ett tidigt stadium för att motverka underskott. För detta finns en mall. Kvartalsvis görs uppföljningar mot budget vilka presenterar vad som gjorts och ska göras för att komma tillrätta med eventuella avvikelser. Nämndens representanter framför att verksamhetens underskott lett till begäran om tilläggsbudget hos fullmäktige men att ge-
hör inte gets för detta. Vid prognostiserat underskott rapporteras alltid till KS.

Budget och prognos tas upp vid gemensamma IFO-träffar.

En reflexion som framkommer vid intervjuer är att budgeten tydligare styr personal- och administrationskostnader men att verksamheten är svårare att styra.

2.3 Rättssäkerhet

2.3.1 Handläggning och dokumentation

Regler för handläggning och dokumentation syftar till att garantera den enskildes rättssäkerhet. De finns reglerade i framförallt i FL⁵, SoL⁶, LVU⁷, LVM⁸.

För handläggning av **ekonomiskt bistånd** finns interna riktlinjer fastställda av nämnden. Här klargörs lagregler och definitioner samt lagtekniska begrepp. Helhetssyn och barnperspektiv klargörs, liksom riksnormen, övrigt försörjningsstöd och bistånd till livsföring i övrigt. Här finns också mallar för vilken information som ska lämnas till den sökande, hur nybesök ska hanteras, utredningens innehåll, en struktur för handlägningsprocessen ifrån förberedelse inför besök till beslutsfattande.

Även inom **utredningsgruppen** finns en pärm för rutiner. Dessa berör bland annat struktur för förhandsbedömning, utredningen och yttrande, checklista vid LVU och LVM, avtalsmall, rutiner vid placering, ersättningar.

Utredningsgruppen träffas en gång i veckan för att diskutera kring bedömningar. I samtliga utredningar där det beslutas om placering har ett resonemang förts kring möjligheten till hemmaplanslösningar.

⁵ Förvaltningslagen (1986:223)

⁶ Socialtjänstlagen (2001:453)

⁷ Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

⁸ Lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall

Att samliga utredningar gällande barn genomförs enligt BBiC⁹. Menar man ökar rättssäkerheten. Utöver detta diskuteras ärenden som anses svårare gemensamt i gruppen. Här beaktas såväl barn- som könsperspektiv.

Enligt delegationsordningen fattas samtliga beslut om placering av 1:e socialsekreterare. Detta innebär att samtliga av dessa utredningar läses av henne.

Vid icke-kontorstid ansvarar nämnden enligt schema. Oftast kontaktas tjänstemän för att de formella delarna i exempelvis ageranden vid akuta insatser ska bli utförd. Tjänstemännen har dock ingen jour.

Inom kommunen finns tillgång till jurist för stöd i handläggning men också i samband med föredragning vid domstol i samband med LVU- och LVM-ansökan.

Aktgranskningen i barn-, ungdoms- och vuxenärenden visar att beslut fattas av rätt delegat, att beslut, utredning och journalanteckningar finns i de slumpvis valda akter som granskats. Journalanteckningar bedöms som tillräckliga och väsentliga och inga subjektiva bedömningar har setts. De visar också att kommunikering av utredningen gjorts. I de fall beslut fattas om placering finns en vårdplanering som också är grund för överväganden/omprövning. Flera utredningar har föregåtts av utredningsplanering. I ett fall har utredningstiden överskridits men föregås då av beslut om förlängning och skäl för detta beslut.

I akterna som visar handläggning av ekonomiskt bistånd finns ansökan och aktuell skriftlig utredning. Besluten uppfattas som tydligt formulerade och vilken som beslutet omfattar. Journalanteckningarna bedöms finnas i väsentlig omfattning. Vid bedömning är det betydelsefullt att kontakt tas med annan eventuell utbetalar för att försäkra att andra medel inte utgår. Detta framgår inte klart och tydligt i alla akter. Vi ser även att legitimering inte är tydlig i samtliga akter. Se mall vid bedömning.

2.3.2 Verkställighet av fattade beslut

Vid intervjuerna framgår att samtliga beslut fattad inom individ- och familjeomsorgen kan verkställas inom rimlig tid. Inom den egna öppenvården kan en väntan uppstå på högst tre veckor i några fall. Aktgranskningen styrker detta.

⁹ Barns Behov i Centrum. En utredningsmetod som belyser såväl barnets behov i relation till resurser inom nätverket.

2.3.3 Uppföljning av insatser till enskilda

Uppföljning av insatser sker minst var sjätte månad eller oftare samt vid avslut. Handläggaren är ansvarig för denna uppföljning. Inom den egna öppenvården upprättas genomförandeplaner där beslut om insats fattats vilka kontinuerligt följs upp inom den egna verksamheten.

Inom beroendevård utreds med stöd av ASI¹⁰. Denna metod ger möjlighet till uppföljning genom uppföljande ASI.

2.4 Samverkan

Den **interna samverkan** inom kommunen beskrivs som god. Genom att man fysiskt finns nära handläggare som ansvarar för andra områden kan en spontan kontakt lätt tas och problem med ansvarsgränder förefaller inte finnas inom socialnämndens olika ansvarsområden. Vid mångfacetterad problematik i familjen görs ofta gemensamma hembesök av de olika funktionerna inom kommunen. Vid intervjuerna uppger man att de gemensamma IFO-träffarna leder till att en helhetssyn på IFO:s verksamhet uppstår.

För **ekonomi- och flyktinggruppen** är samarbete med arbetsförmedlingen och försäkringskassan viktigt. Vid intervjuerna framkommer att detta inte alltid fungerar så bra och att huvudmännen inte hittat ett optimalt sätt att hantera sekretess.

Samordningsförbundets olika verksamheter finns tillgängliga för att uppnå det övergripande målet för försörjningsstödet.

Utredningsgruppen samverkan med förskola och skola regleras till viss del enligt rutinen om anmälningsplikten. Det finns dock inga fasta samverkansforum för att diskutera gemensamt ansvar för barn i behov av stöd. Träffar mellan berörda tjänstemän initierats utifrån individen.

Samverkan och konsultation sker regelbundet med barnvårdscentralen, mödravårdscentralen, migrationsverket, skolan och barn- och ungdomspsykiatrien.

Behandlingsgruppen sammanträffar med skola/fritid/polis vid gemensamma möten en gång/månad. Här ingår även IFO-chef och alkoholhandläggare. Mötet innebär att information lämnas mellan verksamheterna om hur ungdomarnas situation uppfattas.

¹⁰ Addiction Severity Index. ASI är en strukturerad intervju som innehåller frågor som är relevanta för klienters missbruksproblem

Vid intervjuer framkommer en bristande samverkan mellan IFO och landstinget. Verksamheten uppfattar att landstinget enbart arbetar med patienter som har akuta psykiska tillstånd och grava diagnoser. Även samverkan i arbetet med missbrukare brister. Man sammanträffar dock med primärvården varannan månad för att diskutera kring socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruksvård samt ärenden och ett gemensamt arbete. Ett utvecklat samarbete är på gång men upplevs idag inte som tillfredsställande. Kontinuerliga träffar finns med barnhälsovården och barn- och ungdomspsykiatri. Vid intervjuerna framkommer att det idag inte finns något ärende där kostnaden delats mellan socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri.

Ett gott samarbete med polisen leder till att många kan nås med insatserna medling och i TUD-arbetet.

En handlingsplan har gemensamt arbetats fram mellan socialnämnd, barn- och utbildningsnämnd och kultur- och fritidsförvaltningen för att utveckla det förebyggande arbetet kring barn och ungdomar.

Spirea är en kommungemensamt resurscentrum för familjevårdsfrågor i norra länet som bedrivs i samverkan med Västervik och Vimmerby kommuner.

Unga vuxna för personer mellan 16-24 år är ett samverkansprojekt vilket berör vuxen-, barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänsten i länets Hultsfreds och Vimmerby kommuner. Målet är att få människor att utvecklas genom delaktighet, eget ansvar och motivationsarbete.

Stegen erbjuder sysselsättning och arbetsträning. Verksamheten är underställd sektionschefen för behandlingsgruppen men är kopplad till samordningsförbundet. Övriga kommuner inom förbundet och landstinget remitterar till verksamheten. Genom arbetsträning ska arbete, annan praktik, studiealternativ eller meningsfull aktivitet kunna erbjudas. Verksamheten samarbetar med Nystartcenter och kommer också att påbörja ett samarbete med kommunens psykiatri under året.

2.4.1 Rutiner enligt anmälningsplikten

Myndigheter vars verksamheter berör barn och ungdomar, myndigheter inom hälso- och sjukvård och socialtjänst samt vissa andra myndigheter och dess anställda har en lagstadgad skyldighet att genast anmäla till socialnämnden när de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden kan behöva ingripa till ett barns skydd. Anmälningsskyldigheten omfattar också dem som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet för barn och ungdomar.

Det bör finnas klara rutiner och handlingsplaner för hur en anmälan ska gå till, av vem och till vem en anmälan ska göras¹¹.

En gemensam rutin har arbetets fram inom IFO och förskola/skola i samverkan mellan socialnämnden och barn och utbildningsnämnden i kommunen. Rutinen finns samlad i en pärm som är tillgänglig inom socialtjänsten och på varje skol-/förskoleenhet. Rutinen visar en handlingsplan med olika steg från oro hos den enskilde tjänstemannen till att anmälan ska göras. I modellen påtalas olika möjligheter att konsultera socialsekreterare. Den innehåller en mall som stöd för vilka uppgifter som bör ingå i en anmälan. Rutinen visar också socialnämndens ansvar när anmälan inkommer. Här beskrivs även vikten av att medgiva och finnas för att kunna underrätta anmälände enhet om eventuell utredning.

BVC omnämns inte i rutinen, vid intervjuer framkommer att ett regelbundet samarbete, vilket innebär kontinuerliga träffar säkerställer att information ges om vad som gäller och tillfälle ges till diskussion eller konsultation.

Planer finns för att utveckla samarbetet mellan socialtjänst, skola och fritidsverksamhet. Detta innebär att skolpersonalen minst en gång per år får information om socialtjänstens arbetssätt och hur man känner igen barn som far illa.

2.5 Rutiner för intern kontroll

Nämnden ska inom sitt område se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.¹²

Vid intervjuerna uppges att det inom IFO-verksamheten inte finns rutiner för intern kontroll. Den uppföljning av verksamheten som görs är i första hand den som utgår från modellen för målstyrning och aktuella verksamhetsmått och nyckeltal vilken omfattar delar av verksamheten (se under rubrik 2.2).

Inom ekonomi- och flyktinggruppen görs stickprovskontroller på beslut om stora belopp. Det innebär att en kontroll görs i akt. Stickprovskontroller i stort förekommer också.

¹¹ Socialstyrelsen (2004): *Anmälningsskyldighet om missförhållanden som rör barn.*

¹² Kommunallagen kap 3 § 7

2.6 Tillsyn av HVB-hem

Såväl socialnämnden som länsstyrelsen har var för sig en tillsynsplikt över de HVB-hem som är belägna inom kommunen. Tillsynen sker under hösten varje år. En del tillsynsbesök genomför socialnämnden och länsstyrelsen gemensamt.

3 Revisionell bedömning och svar på revisionsfrågorna

3.1 Revisionell bedömning

Granskningen visar att ifo-verksamheten i Hultsfred i stort bedrivs ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande. Nedan kommenteras granskningen resultat för de olika områden som granskats.

Verksamhetens organisation

Organisation inom IFO bedöms som tydlig såväl vad gäller ledningsfunktion som verksamhetens struktur och utbud. Genom att gemensamma träffar för hela IFO genomförs bedöms de eventuella oklarheter som kan uppstå mellan de olika interna enheterna kunna hanteras.

Verksamhetens mål och uppföljning av dessa

Granskningen visar att det finns mätbara övergripande och verksamhetsspecifika mål. Hur och när måluppfyllelse ska mätas och rapporteras anges vilket bedöms som tillfredsställande. Arbetet med målstyrning behöver kompletteras med tydliga strategier för hur målen ska nås liksom en struktur för hur omvärldsfaktorer och verksamhetens utfall präglar målarbetet.

Varken det alkohol- och drogpolitiska målen eller det barn- och ungdomspolitiska programmet nämndes vid intervjuer vilket får oss att ifrågasätta förankring och implementering av dessa.

Budgetprocessen

Granskningen visar att det finns en rutin för kontinuerliga uppföljningar av budget. Denna innebär också att verksamheten reflekterar över eventuella underskott och åtgärder. Personalen är marginellt delaktig i att ta fram budgeten. Personalen informeras återkommande om budget och utfall vilket är en förutsättning för delaktighet och för dess möjlighet att vara styrande.

Utbud av och kvalitetssäkring av de insatser som tillhandahålls

Granskningen visar att det saknas en plan för att följa upp och kvalitetssäkra de egna insatserna vilket bör utvecklas. Det är tillfredsställande att det finns en medvetenhet om detta och att vissa åtgärder vidtagits i form av klagomålshanering och försök till utvärdering.

Vi bedömer det som tillfredsställande att verksamheten försöker att följa forskningen på fältet för att säkerställa att de insatser som erbjuds är de som visar resultat. Granskningen visar också att det finns behov av ytterligare kompetensutveckling för att säkerställa att de insatser som rekommenderas också kan erbjudas.

Rättssäkerhet

I granskningen framkommer att det finns flera aktiviteter och en styrning som stärker en rättssäker handläggning, framförallt tydliga rutiner, en medvetenhet liksom en levande diskussion kring att säkerställa att handläggningen sker rättssäkert.

Aktgranskningen ger en bild av att rutiner för handläggning och dokumentation följs.

Vi bedömer att formen för verksamheten under jourtid inte uppfyller lagens krav på rättssäkerhet. Ett system för en beredskap behöver utarbetas för att tillförsäkra att en professionell handläggning utförs även vid tider utanför ordinarie arbetstid.

Rutiner enligt anmälningssplikten

Den rutinpärm för anmälningssplikten som finns och som är utarbetad i samverkan mellan socialtjänst – förskola – skola tillfredsställer krav på information och struktur för hur handlandet ska se ut när oro finns för att ett barn behöver stöd från socialtjänsten. Vi rekommenderar att detta även omfattar andra som omfattas av anmälningssplikten, alternativt att den kompletteras med material utarbetad för de övriga verksamheterna.

Det är viktigt att anmälaren får någon form av återkoppling om vad som händer med anmälan. Skulle vårdnadshavarna inte lämna samtycke till att uppgifter lämnas ut kan socialtjänsten ändå lämna en bekräftelse på att anmälan tagits emot och vem som handlägger anmälan¹³. Rutinen bör förändras för att påvisa denna möjlighet.

Verkställighet av fattade beslut

Vid granskningen framkommer att beslut verkställs inom rimlig tid.

Uppföljning av insatser till enskilda

¹³ Socialstyrelsen (2004): Anmälningsskyldighet om missförhållanden som rör barn.

Granskningen visar att det finns rutiner för uppföljning. Att vårdplan finns vid placeringsbeslut och att det utifrån utredningens beställning till den egna öppenvården utarbetas en genomförandeplan innebär att redskap för utvärdering finns.

Vi rekommenderar att verksamheten hittar en form att systematiskt sammanställa uppföljningar av de egna insatser som ett redskap för att kvalitetssäkra det egna arbetet.

Uppsökande arbete och tidiga insatser

Granskning visar att IFO-verksamheten innehåller aktiviteter som är förebyggande och möjligheter finns även till tidiga insatser såväl i form av service som efter beslut om bistånd.

Avtal med externa utförare

Granskningen visar att det inom verksamheten finns ramavtal för vård på institution i samverkan med regionförbundet vilket vid bedömer innebär en styrning. Det är också tillfredsställande att övriga avtal med externa avtal endast kan tecknas av IFO-chef.

Samverkan

Granskningen visar att den interna samverkan inom IFO-verksamheten är god och utvecklas bland annat genom de gemensamma IFO-träffarna.

Vid intervjuerna har framkommit flera exempel på att samverkan med externa parter inte alltid upplevs som optimal. Flera svårigheter beskrivs som i några fall leder till att kommunen tar ansvar för kostnader som bör ligga hos annan huvudman. Granskningen visar, trots detta, att flera olika samverkansforum finns. Vi bedömer att syftet med samverkan bör tydliggöras för att hantera att de samverkansproblem som finns. Vi rekommenderar också att ett utvärderingsinstrument utarbetas för att följa upp och utvärdera samverkan.

Rutiner för intern kontroll

Granskningen kan inte visa att rutiner för intern kontroll finns. Detta bedöms som otillfredsställande och bör utarbetas för att omfatta samtliga verksamheter.